

Sygn. akt VI GC 264/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR Justyna Supińska
Protokolant:	sekr. sąd. Dorota Moszyk

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2017 roku w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 7 217 złotych (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. kosztami procesu w pozostałym zakresie obciąża powoda (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. uznając je za uiszczone.

Sygn. akt VI GC 264/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 lutego 2016 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 52 862,94 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że prowadzi działalność gospodarczą polegającą na kupnie i przewozie z Federacji Rosyjskiej do Polski węgla, w związku z czym łączyła go z pozwanym (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowa handlowa, której przedmiotem było ustalenie zasad i warunków współpracy w zakresie wykonywania przez pozwanego usług kolejowych przewozu towaru. Pozwany świadczył usługi transportu kolejowego od granicy z Federacją Rosyjską w B. do stacji docelowej w C.. Towar przewożony przez pozwanego był zatrzymywany w miejscowości C. na tzw. torze stacyjnym i tam był rozładowywany.

Na podstawie łączącej strony umowy handlowej, strony wiązała także Taryfa Towarowa (...) S.A., w której określona była stawka za korzystanie z infrastruktury, czyli za tzw. zajętość torów przez powoda – za zajęcie torów do 12 godzin włącznie stawka za godzinę wynosiła 2,90 złotych, natomiast powyżej 12 godzin – stawka za godzinę wynosiła 5,80

złotych, od wagonu dostarczonego przez klienta. Na torze stacyjnym w C. mieściło się 40 wagonów, wobec czego opłata pobierana od powoda wynosiła 5 568 złotych lub 2 784 złotych.

Natomiast właściciel infrastruktury kolejowej (torów), tj. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wobec pozwanego stosował znacznie niższą stawkę dobową za zajętość toru, tj. stawkę w kwocie 28,32 złotych za cały tor (obliczoną jako iloczyn stawki za godzinę korzystania z toru – 1,18 złotych i 24 godzin).

Powód wskazał, że wobec powyższego, wysokość stawki za zajętość torów stosowanej wobec powoda była rażąco wysoka i nieekwiwalentna do wysokości stawki, jaką pozwany płacił właścicielowi infrastruktury kolejowej.

Nadto powód podniósł, że z uwagi na wystąpienie w styczniu i lutym 2014 roku siły wyższej w postaci silnego mrozu, nie miał możliwości rozładowania węgla, wobec czego został obciążony przez pozwanego opłatami za zajętość torów wynikającymi z 16 faktur VAT wystawionych na łączną kwotę 52 862,94 złotych. Wobec tego, że ustalanie przez pozwanego opłat dla powoda za zajmowanie torów kolejowych przekraczających paręset procent opłaty, jakiej z tego tytułu pozwany płacił właścicielowi infrastruktury kolejowej – (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (z zasadami uczciwości, uczciwości kontraktowej, nie bogacenia się w sposób nadmierny, niewykorzystywania sytuacji słabszej strony stosunku prawnego), zdaniem powoda umowa między stronami na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 487 § 2 k.c. jest nieważna.

Niezależnie od powyższego, powód podniósł, że pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w ogóle nie mógł obciążać powoda przedmiotowymi opłatami, gdyż zajętość torów była spowodowana siłą wyższą – silnym mrozem, co pozwany przyznał w swoich pismach.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 punkt 1 k.p.c., ewentualnie o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że do roszczenia strony powodowej zastosowanie powinny mieć przepisy ustawy z 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 roku, poz. 915). Art. 4 tej ustawy upoważnia przewoźnika do wydawania regulaminów określających warunki przewozu osób i rzeczy i takim regulaminem jest właśnie Regulamin Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A. oraz Regulamin sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A., którego elementem jest Taryfa Towarowa (...) S.A.

Nadto pozwany wskazał, że zgodnie z art. 75 ustawy Prawo przewozowe dochodzenie roszczeń w postępowaniu sądowym na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przysługuje uprawnionemu po bezskutecznym wyczerpaniu drogi reklamacji. Umowa handlowa łącząca strony będąca podstawą roszczenia powoda zawiera m. in. postanowienia § 8 „Reklamacje”, przy czym jak wskazał pozwany, powód nie złożył reklamacji w trybie przewidzianym przepisami prawa, zatem droga sądowa jest niedopuszczalna.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. podniósł również zarzut przedawnienia roszczenia wskazując, że zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy Prawo przewozowe, roszczenia dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie przedawniają się z upływem roku. W związku z tym, że zdarzenia stanowiące podstawę powództwa miały miejsce w 2014 roku, pozew w ocenie strony przeciwnej jest spóźniony.

Pozwany potwierdził, że strony łączyła umowa handlowa numer (...)z dnia 31 grudnia 2012 roku, która odsyłała wprost w § 9.5 do stosowania postanowień Taryfy Towarowej (...) Nadto pozwany zakwestionował uznanie za zjawisko siły wyższej występowania temperatury wynoszącej minus 20-21 stopni Celsjusza w miesiącu styczniu, w północno – wschodniej Polsce.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m. in. na kupnie i przewozie drogą przejścia granicznego G. – M. węgla z Federacji Rosyjskiej do Polski.

W związku z powyższym (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. od 2001 roku pozostawała w stałych stosunkach handlowych z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (i jej poprzednikiem prawnym) w zakresie realizacji przewozów węgla drogą kolejową.

Strony co roku zawierały nowe umowy o współpracy, tj. umowę handlową i umowę rozliczeniową.

zeznania prezesa zarządu powoda K. D. – protokół skrócony rozprawy z dnia 12 maja 2017 roku – k. 291-293 akt (zapis cyfrowy 00:01:25-00:46:45)

W dniu 31 grudnia 2012 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. (klientem) umowę handlową numer (...), której przedmiotem było ustalenie zasad i warunków współpracy w zakresie wykonywania przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. na rzecz klienta usług kolejowych przewozów towarów określonych w § 2 umowy, tj. węgla, brykietu, brykietek i podobnych paliw stałych wytwarzanych z węgla oraz wagonów kolejowych jako środka transportu, więcej niż dwuosioowych, próżnych.

Umowa została zawarta na czas określony do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Stosownie do postanowień § 5 umowy, do przewozów objętych umową określonych w załączniku numer 1 do ustalenia przewoźnego stosuje się ceny netto w wysokości określonej w załączniku numer 2 (zwane „cenami umownymi”).

Przewoźne będzie wyliczane zgodnie z postanowieniami Taryfy Towarowej (...) S.A. obowiązującej w dniu nadania przesyłki do przewozu, przy czym do obliczania przewoźnego nie mają zastosowania postanowienia taryfowe dotyczące minimalnego przewoźnego, o którym mowa w rozdziale 1 § 7 ust. 5 Taryfy Towarowej (...) S.A.

Zgodnie z § 7 umowy, rozliczanie należności wynikających z realizacji przewozów towarów objętych umową miało następować zgodnie z zasadami wynikającymi z zawartej odrębnie przez strony umowy rozliczeniowej.

Stosownie do postanowień § 8 umowy reklamacje z tytułu niewłaściwego zastosowania postanowień umowy, w tym wyliczenia należności, klient wnosi na piśmie do właściwej jednostki (...) S.A. wskazanej w Regulaminie Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A., w terminach przewidzianych w obowiązujących w transporcie kolejowym przepisach prawa przewozowego. Reklamacje złożone po terminie nie miały być uwzględniane, zaś złożenie reklamacji nie zwalniało klienta z obowiązku terminowego uregulowania należności wynikającej z wystawionej faktury VAT.

(...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. oświadczył, iż znane mu są postanowienia obowiązujących przepisów: Regulaminu sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A., Taryfy Towarowej (...) S.A. oraz Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A.

Zgodnie z § 9 ust. 6 umowy, w sprawach nieuregulowanych przedmiotową umową zastosowanie miały postanowienia Regulaminu sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A., Taryfy Towarowej (...) S.A. oraz Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A. oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Strony ustaliły, że nie ponoszą odpowiedzialności za częściowe lub całkowite niewykonanie obowiązku wynikającego z umowy w razie wystąpienia przypadku siły wyższej uniemożliwiającego wykonanie takiego obowiązku. Nie zwalnia to stron umowy od wykonywania pozostałych obowiązków umownych, jeżeli ich wykonywanie nie jest dotknięte działaniem siły wyższej i pozostaje zasadne. Za przypadek siły wyższej uznane zostało zdarzenie nagle pozostające poza kontrolą którejkolwiek ze stron umowy, którego nie można było wcześniej przewidzieć lub którego nie można było uniknąć nawet przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków ostrożności, a które wystąpiło lub którego skutki ujawniły się po zawarciu umowy. Strona umowy dotknięta działaniem siły wyższej jest zobowiązana niezwłocznie poinformować o zaistniałym fakcie drugą stronę umowy oraz o wszystkich ograniczeniach dla realizacji umowy. W takim przypadku strony umowy uzgodnią niezwłocznie tryb działania na okres trwania siły wyższej i po jej ustaniu. W przypadku gdyby w wyniku zaistnienia skutków siły wyższej powiadomienie w żaden sposób nie było możliwe, strona

dotknięta jej skutkami powinna uczynić to bezzwłocznie, kiedy przeszkoda w zawiadomieniu drugiej strony ustanie (ustęp 10-12 § 9).

umowa handlowa wraz z załącznikami – k. 45-53 akt

W dniu 14 stycznia 2014 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. (klientem) umowę handlową numer (...), której przedmiotem było ustalenie zasad i warunków współpracy w zakresie wykonywania przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. na rzecz klienta usług kolejowych przewozów towarów określonych w § 2 umowy, tj. węgla, brykietu, brykietek i podobnych paliw stałych wytwarzanych z węgla oraz wagonów kolejowych jako środka transportu, więcej niż dwuosioowych, próżnych, oddzielnie niewymienionych, dostarczonych przez klienta.

Umowa została zawarta na czas określony do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Stosownie do postanowień § 5 umowy, do przewozów objętych umową określonych w załączniku numer 1 do ustalenia przewoźnego stosuje się ceny netto w wysokości określonej w załączniku numer 2 (zwane „cenami umownymi”) oraz w załączniku numer 2a (zwane „promocyjnymi cenami umownymi).

Przewoźne będzie wyliczane zgodnie z postanowieniami Taryfy Towarowej(...) S.A. obowiązującej w dniu nadania przesyłki do przewozu, przy czym do obliczania przewoźnego nie mają zastosowania postanowienia taryfowe dotyczące minimalnego przewoźnego, o którym mowa w rozdziale 1 § 7 ust. 5 Taryfy Towarowej (...) S.A.

Zgodnie z § 7 umowy, rozliczanie należności wynikających z realizacji przewozów towarów objętych umową miało nastąpić zgodnie z zasadami wynikającymi z zawartej odrębnie przez strony umowy rozliczeniowej.

Stosownie do postanowień § 8 umowy reklamacje z tytułu niewłaściwego zastosowania postanowień umowy, w tym wyliczenia należności, klient wnosi na piśmie do właściwej jednostki (...) S.A. wskazanej w Regulaminie Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A., w terminach przewidzianych w obowiązujących w transporcie kolejowym przepisach prawa przewozowego. Reklamacje złożone po terminie nie miały być uwzględniane, zaś złożenie reklamacji nie zwalniało klienta z obowiązku terminowego uregulowania należności wynikającej z wystawionej faktury VAT.

(...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. oświadczył, iż znane mu są postanowienia obowiązujących przepisów: Regulaminu sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A., Taryfy Towarowej (...)S.A. oraz Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A.

Zgodnie z § 9 ust. 6 umowy, w sprawach nieuregulowanych przedmiotową umową zastosowanie miały postanowienia Regulaminu sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A., Taryfy Towarowej (...) S.A., Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (...) (...) S.A. oraz umowy o międzynarodowej kolejowej komunikacji towarowej (...).

Strony ustaliły, że nie ponoszą odpowiedzialności za częściowe lub całkowite niewykonanie obowiązku wynikającego z umowy w razie wystąpienia przypadku siły wyższej uniemożliwiającego wykonanie takiego obowiązku. Nie zwalnia to stron umowy od wykonywania pozostałych obowiązków umownych, jeżeli ich wykonywanie nie jest dotknięte działaniem siły wyższej i pozostaje zasadne. Za przypadek siły wyższej uznane zostało zdarzenie nagle pozostające poza kontrolą którejkolwiek ze stron umowy, którego nie można było wcześniej przewidzieć lub którego nie można było uniknąć nawet przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków ostrożności, a które wystąpiło lub którego skutki ujawniły się po zawarciu umowy. Strona umowy dotknięta działaniem siły wyższej jest zobowiązana niezwłocznie poinformować o zaistniałym fakcie drugą stronę umowy oraz o wszystkich ograniczeniach dla realizacji umowy. W takim przypadku strony umowy uzgodnią niezwłocznie tryb działania na okres trwania siły wyższej i po jej ustaniu. W przypadku gdyby w wyniku zaistnienia skutków siły wyższej powiadomienie w żaden sposób nie było możliwe, strona dotknięta jej skutkami powinna uczynić to bezzwłocznie, kiedy przeszkoda w zawiadomieniu drugiej strony ustanie (ustęp 10-12 § 9).

umowa handlowa wraz z załącznikami – k. 54-65 akt, regulamin sprzedaży usług przewozów towarowych przez (...) S.A. – k. 219-226 akt, regulamin przewozu przesyłek towarowych (...) (...) S.A. – k. 227-244 akt

Zgodnie z Taryfą Towarową (...) S.A. obowiązującą od dnia 01 stycznia 2013 roku opłata za zajęcie torów do 12 godzin łącznie wynosiła 2,90 złotych, a powyżej 12 godzin – 5,80 złotych. Opłatę tę stosuje się od wagonu dostarczonego przez klienta lub od taboru kolejowego przewożonego na własnych kołach. Opłaty oblicza się za czas zajęcia torów stosując właściwą stawkę począwszy od pierwszej godziny.

taryfa towarowa (...) S.A. – k. 66-113 akt

Właścicielem infrastruktury kolejowej, w tym torów, jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. jako przewoźnika łączyła umowa, na podstawie której (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. korzystała z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W..

niesporne

Stawki jednostkowych opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. określone zostały w cenniku. Za korzystanie z torów postojowych przewidziano opłatę w kwocie 1,18 złotych za godzinę, liczoną od zajętego toru.

cennik – k. 144-120 akt

W okresie współpracy stron (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. tytułem opłat dodatkowych za tzw. zajętość torów w miesiącu styczniu i lutym 2014 roku wystawiła (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. faktury VAT numer: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...).

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. uiścił wszystkie należności wynikające z powyższych faktur VAT, z tym, że odnośnie faktu VAT numer: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) z zastrzeżeniem zwrotu.

faktury VAT wraz ze specyfikacjami i wykazami należności – k. 123-173 akt, potwierdzenie przelewu – k. 174-176 akt

Na przełomie 2014/2015 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. jako przewoźnik kolejowy zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę o korzystanie z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. według stawek określonych w cenniku jednostkowych opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W.. Jednakże by móc postawić na torze postojowym wagon towarowy, należało być jego dysponentem, wobec czego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. stosowną umowę w tym przedmiocie. W tym czasie na rynku przedmiotowych usług rozpoczął działalność niemiecki przewoźnik D. S., z którym (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. nawiązał współpracę, gdyż stosowana przez niego stawka za dysponowanie wagonami próżnymi była niższa niż ta stosowana przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W..

Wysokość opłat pobieranych za tzw. zajętość torów stanowiła dodatkowy koszt pomniejszający zysk (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C..

zeznania prezesa zarządu powoda K. D. – protokół skrócony rozprawy z dnia 12 maja 2017 roku – k. 291-293 akt (zapis cyfrowy 00:01:25-00:46:45)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. wystąpił do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o stwierdzenie naruszenia przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów. Postanowieniem z dnia 02 czerwca 2015 roku Prezes Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów zakończył postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z zasadami udostępniania infrastruktury kolejowej oraz zasadami świadczenia usług kolejowych przewozów towarów, w szczególności stosowaną przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. polityką cenową, mogło dojść do naruszenia przepisów powyższej ustawy, uzasadniającego wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy.

kopia postanowienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – k. 290 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, których zarówno autentyczność, jak i prawdziwość w zakresie twierdzeń w nich zawartych nie budziła wątpliwości Sądu, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary, tym bardziej, że nie były one kwestionowane w zakresie ich mocy dowodowej przez żadną ze stron. Sąd uznał także za wiarygodną złożoną przez pozwanego kserokopię postanowienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 02 czerwca 2015 roku, albowiem dokument ten nie był kwestionowany przez stronę przeciwną. Rekonstruuując stan faktyczny sprawy w zakresie niezbędnym do jej rozstrzygnięcia, Sąd pominął dokument w postaci umowy łączącej pozwanego z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., z uwagi na okoliczność, iż zgodnie z oświadczeniem pozwanego stanowi ona tajemnicę przedsiębiorstwa.

Sąd oparł się także na zeznaniach prezesa zarządu powoda K. D. uznając je za spójne i konsekwentne w zakresie, w jakim wskazywał on na okoliczności dotyczące nawiązania współpracy z pozwanym oraz z niemieckim przewoźnikiem D. S.. Jednakże za nie mające potwierdzenia w zgromadzonych dowodach Sąd uznał jego twierdzenia o stawce za dysponowanie wagonami próżnymi stosowanej przez pozwanego w wysokości o 500% wyższej niż stawka stosowana wobec niego przez D. S., nadto uznając ostatecznie, iż okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd nie podzielił stanowiska przedstawiciela strony powodowej, iż pozwany korzystając z monopolistycznej pozycji niejako wymusił na powodzie wygórowane stawki za świadczone usługi, w tym opłaty dodatkowe. Natomiast podnoszone przez powoda argumenty dotycząca przyczyn, dla których Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zakończył postępowanie wyjaśniające zainicjowane przez powoda, Sąd pominął, uznając za gołosłowne i nie mające znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 23 czerwca 2017 roku Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości na okoliczność ustalenia: dobowej opłaty, jaką pozwany stosował wobec powoda za korzystanie z toru stacyjnego (zajętość) w miejscowości C. w 2014 roku za jeden wagon; dobowej opłaty, jaką (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. stosował wobec pozwanego za korzystanie z toru stacyjnego (zajętość) w miejscowości C. w 2014 roku; opłat, jakie powód zapłaciłby pozwanemu stosując stawkę, jaką (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. pobiera od pozwanego za zajętość torów zgodnie z cennikiem stawek jednostkowych opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W., tj. w wysokości 1,18 złotych za godzinę za cały tor, przy ustaleniu czasu postoju wagonów wskazanych we wszystkich fakturach VAT wystawionych powodowi przez pozwanego; o ile procent wyższą opłatę pobierał pozwany od powoda za zajętość torów w zakresie wynikającym z faktur VAT, w rozbiciu na poszczególne faktury w porównaniu z opłatą, jaką za tą samą zajętość toru pobierała od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. oraz porównując te opłaty – czy opłata pobierana od powoda była opłatą rynkową – ekwiwalentną, albowiem wobec stwierdzenia niezasadności powództwa co do zasady, przeprowadzenie tego dowodu było niecelowe. Sąd miał przy tym na uwadze, że ustalenie istnienia ekwiwalentności świadczeń w łączącym strony niniejszego postępowania stosunku zobowiązaniowym należało do kompetencji Sądu rozpoznającego sprawę i dla jego oceny bez znaczenia pozostawała okoliczność dotycząca świadczeń ze stosunku prawnego łączącego pozwanego z innym niż powód podmiotem.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. domagając się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 52 862,94 złotych wraz ze wskazanymi w pozwie odsetkami ustawowymi, swoje roszczenie opierał na nieważności umowy łączącej strony z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego (z zasadami uczciwości, uczciwości kontraktowej, nie bogacenia się w sposób nadmierny, niewykorzystywania sytuacji słabszej strony stosunku prawnego). Nadto, niezależnie od powyższego, kwestionował uprawnienie pozwanego do naliczenia opłat, gdyż zajętość torów była spowodowana siłą wyższą – silnym mrozem w miesiącu styczniu i lutym 2014 roku.

Poza sporem pozostawało, że strony łączyła umowa handlowa numer (...)z dnia 14 stycznia 2014 roku, której przedmiotem było ustalenie zasad i warunków współpracy w zakresie wykonywania przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. na rzecz powoda usług kolejowych przewozów towarów określonych w § 2 umowy, tj. węgla, brykietu, brykietek i podobnych paliw stałych wytwarzanych z węgla oraz wagonów kolejowych jako środka transportu, więcej niż dwuosioowych, próżnych, oddzielnie niewymienionych, dostarczonych przez klienta. Niesporny był także fakt jej wykonywania oraz okoliczność naliczenia na jej podstawie powodowi tzw. opłat dodatkowych za zajętość torów w miesiącu styczniu i lutym 2014 roku w łącznej kwocie 52 862,94 złotych według stawek określonych w stanowiącej integralną część umowy Taryfie Towarowej (...) S.A. obowiązującej od dnia 01 stycznia 2013 roku, zgodnie z którą opłata za zajęcie torów do 12 godzin włącznie wynosiła 2,90 złotych, a powyżej 12 godzin – 5,80 złotych, liczonych od wagonu. Bezsporne było również i to, że należność ta została przez pozwanego w całości uiszczona.

Swoje roszczenie zwrotu powyższej kwoty powód wywodził z treści art. 487 § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 2 k.c. wskazując, że stawka za zajętość torów stosowana przez pozwanego wobec powoda jest rażąco wygórowana i nieekwiwalentna w porównaniu ze stawką, jaką wobec pozwanego stosuje właściciel infrastruktury kolejowej – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

Zasada ekwiwalentności świadczeń stron wyrażona została w treści art. 487 § 2 k.c., zgodnie z którym umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.

Odstępstwa od tej zasady mogą być rozpatrywane w kategoriach albo wycisnienia, albo sprzeczności z zasadami współzycia społecznego (na co powoływał się powód). Brak ekwiwalentności świadczeń jedynie bowiem w szczególnych okolicznościach faktycznych może być podstawą do stwierdzenia, że czynność prawna jest naganna z moralnego punktu widzenia i ustawodawca przewidział taką sytuacją w art. 388 k.c., który stanowi przepis szczególny w stosunku do ogólnego przepisu art. 58 § 2 k.c. i wyłącza jego stosowanie.

Jednakże nawet sam brak ekwiwalentności świadczeń – podobnie jak brak uzasadnienia gospodarczego dla zawarcia określonej umowy – nie czyni czynności prawnej sprzecznej z zasadami współzycia społecznego, jako że w ramach ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej przedsiębiorca może podejmować niekoniernie optymalne gospodarczo decyzje (w tym zawierać umowy charakteryzujące się brakiem ekwiwalentności świadczeń), co nie czyni ich jednakże automatycznie sprzecznymi z zasadami współzycia społecznego.

Stosownie natomiast do art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest również czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (§ 2). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3).

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ekwiwalentność świadczeń w umowie obligacyjnej powinna być oceniana w chwili zawarcia umowy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 08 lipca 2016 roku, sygn. akt I CSK 570/15, LEX numer 2112303), a zatem dla oceny, czy świadczenia stron niniejszego procesu wynikające z umowy z dnia 14 stycznia 2014

roku mają charakter świadczeń ekwiwalentnych nie mają znaczenia okoliczności związane np. z pojawieniem się w późniejszym okresie konkurencyjnego przewoźnika stosującego niższe stawki.

Łącząca strony umowa przewozu jest umową wzajemną, którą charakteryzuje to, że według treści umowy każda ze stron jest zobowiązana do świadczenia wobec drugiej uznawanego za odpowiednik (ekwiwalent) tego, co sama otrzymuje. O tym, w jakim zakresie świadczenia stron będą ekwiwalentne decyduje wola i wspólny zamiar stron korzystających w ramach zasady swobody umów wynikającej z art. 353¹ k.c. i ze swobody ukształtowania treści umowy, w tym przypadku umowy przewozu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 września 2016 roku, sygn. akt I CSK 611/15, Lex numer 2147270), zaś z wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów wynika również de facto przyzwolenie na faktyczną nierówność stron (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 roku, sygn. akt IV CSK 478/07).

Brak ekwiwalentności sytuacji prawnej stron umowy nie wymaga co do zasady istnienia okoliczności ją uzasadniających, jeżeli stanowi ona wyraz woli stron. Obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy zasługiwać będzie na negatywną ocenę moralną, a w konsekwencji doprowadzi do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, ale tylko w sytuacji, gdy do takiego jej ukształtowania, które jest w sposób widoczny dla niej krzywdzące, doszło pod presją faktycznej przewagi kontrahenta. Wówczas dopiero bowiem umowa nie daje wyrazu w pełni swobodnej i rozważnej decyzji.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie powód okoliczności powyższych nie wykazał. Jak wynikało bowiem z zeznań prezesa zarządu powodowej spółki, współpraca stron trwała od wielu lat (tj. od 2001 roku), umowa zaś wprowadzająca opłaty dodatkowe za zajętość torów w stawkach kwestionowanych obecnie przez powoda obowiązywała strony już w 2013 roku. Umowa o niemalże identycznej treści i o identycznych stawkach (które wynikały z taryfy obowiązującej od 2013 roku) została zawarta także i na 2014 rok, a zatem przy pełnej świadomości powoda co do wysokości stosowanych przez pozwanego stawek, które były takie same dla wszystkich potencjalnych kontrahentów pozwanego, a także przy świadomości stawek stosowanych wobec pozwanego przez właściciela infrastruktury kolejowej – (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W., które – jak wskazywał sam powód – były jawne i określone w powszechnie dostępnych taryfach stosowanych przez ten podmiot.

Jednocześnie nie znajduje potwierdzenia w zaoferowanych dowodach podnoszona przez powoda okoliczność, że podejmował on próby negocjacji warunków zawieranych z pozwanym umów, jednakże bezskutecznie – powód nie przedłożył bowiem na tę okoliczność jakichkolwiek dowodów, np. w postaci korespondencji kierowanej do pozwanego, podobnie jak i na okoliczność, że w tamtym okresie podejmował on również próby mające doprowadzić do zawarcia umowy przez niego jako przewoźnika kolejowego bezpośrednio z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., z pominięciem pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W., a także na okoliczność, że w tamtym czasie posiadał licencję na dokonywanie przewozów kolejowych i zawarcie takiej umowy bezpośrednio z właścicielem infrastruktury kolejowej w ogóle było możliwe.

W ocenie Sądu zaoferowane przez powoda dowody nie pozwalały więc na uznanie, że zawierając umowę z pozwanym powód działał pod presją faktycznej przewagi pozwanego, a okoliczność, że konkurencyjny przewoźnik po wejściu na rynek przewozów kolejowych stosuje wobec pozwanego znacznie niższe stawki (i to nie za zajętość torów, tylko za zupełnie inne świadczenie – dysponowanie wagonami próżnymi) nie stanowi jakiegokolwiek dowodu na fakt, iż stawki za zajętość torów stosowane przez pozwanego w czasie, gdy strony procesu ze sobą współpracowały były przyczyną nieekwiwalentności świadczeń stron wynikających z umowy z dnia 14 stycznia 2014 roku.

Stwierdzenie nierównomiernego rozłożenia ryzyka osiągnięcia korzyści i wysokości świadczeń obciążających tylko jedną lub obie strony umowy nie może w ocenie Sądu być wystarczająca do stwierdzenia, że czynność prawna narusza zasady słuszności kontraktowej i z tej przyczyny jest nieważna na podstawie art. 58 § 2 k.c.

Wprawdzie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku (sygn. akt IV CSK 432/09) przyjęto, że umowa naruszająca zasadę ekwiwalentności świadczeń stron może być oceniana w świetle art. 58 § 2 k.c., ale nie oznacza to automatycznego w takim wypadku stwierdzenia jej nieważności, wyrażono bowiem pogląd, że w ramach określonej w

art. 353¹ k.c. zasady swobody umów mieści się również przyzwolenie na faktyczną nierówność stron, która może się wyrażać nieekwiwalentnością ich wzajemnej sytuacji prawnej.

Zważyć przy tym należy, że w niniejszej sprawie powód powołując się na nieekwiwalentność świadczeń, owej ekwiwalentności swojego świadczenia, tj. opłaty za zajętość torów, nie odnosił do świadczenia drugiej strony, tj. udostępnienia mu przez pozwanego możliwości korzystania z torów poprzez ich zajmowanie przez wagony powoda, lecz odnosił to do wysokości opłaty za zajętość torów, jaką od pozwanego pobierał właściciel torów – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. i nieekwiwalentności tej upatrywał w różnicy stawek stosowanych wobec niego przez pozwanego oraz wobec pozwanego przez właściciela infrastruktury kolejowej. Należy mieć przy tym na uwadze, że ekwiwalentność świadczeń dotyczy świadczeń stron danego stosunku prawnego (umowy wzajemnej), w tym przypadku powoda i pozwanego na podstawie umowy z dnia 14 stycznia 2014 roku i nie może być oceniana przez pryzmat stosunku prawnego łączącego inne podmioty.

To strony zawierając umowę i określając wzajemne świadczenia ustalają miernik ekwiwalentności odpowiadający ich oczekiwaniom i interesom. Świadczenia z punktu widzenia obiektywnych mierników nie muszą być równoważne i ekwiwalentne. Nawet bowiem pomiędzy stronami stosunku prawnego nie chodzi o to, by świadczenia (nawet w opinii stron) były równoważne, lecz o to, by jedno świadczenie było spełniane w zamian za drugie. Przywołać w tym miejscu należy stanowisko Sądu Antymonopolowego w Warszawie wyrażone w wyroku z dnia 26 lutego 1997 roku (LEX numer 55966), że jeżeli wzajemne świadczenia obu stron wynikające z umowy pozostają ze sobą w funkcjonalnym związku przyczyniającym się do właściwej realizacji umowy, której efektem stały się obopólne korzyści, a funkcjonalność, o której mowa nie sprzeciwia się właściwości (naturze) stosunku, ustawie, ani zasadom współzycia społecznego, to umowa taka choćby narzucona, nie może być uznana za przejaw zakazanej praktyki monopolistycznej. Decydujące jest bowiem to, że treść objętego nią stosunku prawnego mieści się w granicach dozwolonej swobody kontaktowania, a świadczenie jednej strony jest odpowiednikiem świadczenia drugiej (art. 487 k.c.). Nadto należy mieć na uwadze, że powód wystąpił do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o stwierdzenie naruszenia przez pozwanego przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, przy czym postanowieniem z dnia 02 czerwca 2015 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowił zakończyć to postępowanie (wyjaśniające) mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z zasadami udostępniania infrastruktury kolejowej oraz zasadami świadczenia usług kolejowych przewozów towarów, w szczególności stosowaną przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. polityką cenową, mogło dojść do naruszenia przepisów przedmiotowej ustawy, uzasadniającego wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy. Powód nie przedłożył żadnego dowodu wskazującego na zaskarżenie powyższej decyzji, zaś zeznania prezesa zarządu powodowej spółki, że polecono takie rozstrzygnięcie nie znajdują jakichkolwiek podstaw.

O uznaniu czynności prawnej za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego może świadczyć treść tej czynności, jej cel oraz przewidywane skutki. Za oceną nieważności czynności prawnej ze względu na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego muszą przemawiać szczególne okoliczności. Przy dokonywaniu tej oceny trzeba mieć na uwadze jej podwójny aspekt, z jednej strony bowiem wynik tej analizy może powodować pewną nieprzewidywalność funkcjonowania systemu prawnego, z drugiej natomiast prowadzi do rekompensującego ją, sprawiedliwego rezultatu stosowania prawa. Z konieczności zachowania równowagi między tymi elementami wynika postulat stosowania klauzuli generalnej zasad współzycia społecznego w przypadkach wyjątkowych, w których ma ono mocne uzasadnienie aksjologiczne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 roku, sygn. akt III CSK 339/ 15). W szczególności zbadać przy tym należy, czy ocenianej umowy nie cechuje wyzysk w rozumieniu art. 388 k.c. Ten zaś ma miejsce w sytuacji, gdy – poza nieekwiwalentnością świadczeń – jedna ze stron wykorzystuje niedołęstwo lub przymusowe położenie, czy niedoświadczanie partnera umowy. Umowy nie można uznać za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego, skoro realizuje ona zgodny cel obu stron. W niniejszej sprawie brak jest dowodów świadczących o wyzysku powoda przez pozwaną spółkę. Zauważyć nadto należy, że po obu stronach umowy występują podmioty profesjonalne, które dbając należycie o swoje interesy powinny korzystać z profesjonalnej obsługi prawnej. Jednocześnie zarzuty odnośnie zawartej z pozwanym umowy, nie stały na przeszkodzie realizowaniu przez powoda

zakładanego celu gospodarczego, tj. prowadzenia działalności polegającej na sprzedaży węgla sprowadzanego z terenu Federacji Rosyjskiej i osiągnięcia z tego tytułu zysku.

Z powyższych względów, Sąd nie podzielił stanowiska powoda, iż w niniejszej sprawie łącząca strony umowa była nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, gdyż pozwany stosował rażąco wygórowaną stawkę za zajętość torów, co powodowało, iż świadczenia stron umowy nie były ekwiwalentne. W ocenie Sądu zaoferowane przez powoda w sprawie dowody były niewystarczające do uznania, iż w stosunku zobowiązaniowym łączącym strony doszło do nieekwiwalentności wzajemnych świadczeń – wręcz przeciwnie, odpowiednikiem opłaty za zajętość torów, a więc świadczenie powoda, było świadczenie pozwanego w postaci udostępnienia pozwanemu tych torów. Na ocenę ekwiwalentności tak ukształtowanych świadczeń w ocenie Sądu pozostaje bowiem bez wpływu wysokość stawek za zajętość toru stosowanych wobec pozwanego przez właściciela tego toru, ich wysokość bowiem wynika ze stosunku prawnego ukształtowanego tylko między tymi podmiotami. Sąd miał przy tym na uwadze, że w takim stosunku prawnym cena za dostęp do infrastruktury kolejowej nie jest jednakże kształtowana w wyniku swobodnej gry rynkowej między sprzedającym (zarządcą infrastruktury) a kupującym (operatorem przewozowym). Jest to uwarunkowane strukturą rynku (infrastruktura kolejowa jest naturalnym monopolem) oraz polityką reformowania transportu kolejowego (relatywnie duża kontrola państwa nad sektorem infrastruktury), a także cechami i właściwością samej infrastruktury kolejowej (tak M. J., „Opłaty za dostęp do infrastruktury kolejowej jako determinanta wyników finansowych zarządcy sieci kolejowej w Polsce”, *Studia (...)*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w K., (...), s. 78-95). Kształtowanie opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej stanowi zatem przedmiot polityki regulacyjnej państwa i zgodnie z przepisami prawa oraz wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 maja 2013 roku w sprawie skargi Komisji Europejskiej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, wysokość takich opłat powinna być ustalona w oparciu o koszty ponoszone przez zarządcę infrastruktury kolejowej bezpośrednio jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Sąd miał przy tym na względzie, że zasadę tę odnosić należy do stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp do infrastruktury kolejowej i urządzeń związanych z obsługą pociągów (świadczeń głównych), a nie stawek jednostkowych opłat dodatkowych za świadczenie dodatkowych usług, takich jak udostępnianie torów postojowych. Nadto, zasady te dotyczą stawek stosowanych wobec przewoźnika kolejowego, jako, że udostępnianie infrastruktury kolejowej polega na odpłatnym przydzielaniu przewoźnikowi kolejowemu trasy pociągu na liniach kolejowych oraz umożliwieniu mu korzystania z niezbędnych obiektów i urządzeń infrastrukturalnych (tamże). Tymczasem, jak wskazano już powyżej, powód nie wykazał, że w spornym okresie posiadał licencję wydaną przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, a zatem, że przysługiwał mu przymiot przewoźnika kolejowego i zawarcie umowy bezpośrednio z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. było w ogóle możliwe, a nie wymagało pośrednictwa innych przewoźników np. (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W., co jednakże i tak nie wpłynęłoby na ocenę świadczeń stron niniejszego sporu.

A zatem zasady dotyczące ustalania opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej odnoszą się jedynie do relacji wynikającej ze stosunku prawnego nawiązanego pomiędzy zarządcą infrastruktury kolejowej ((...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.) a przewoźnikiem kolejowym w postaci (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. i nie mogą być odnoszone do dalszego stosunku prawnego pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a powodem. Taki stosunek, między tymi podmiotami, ułożony zostaje zgodnie z zasadą swobody umów, a powód nie wykazał przy tym, że przy zawieraniu umowy z pozwanym swoboda powoda została wyłączona. W szczególności nie świadczy o tym fakt stosowania wobec powoda stawek za opłaty dodatkowe kilkukrotnie wyższych niż opłaty, jakie uiszczać musi z tego tytułu sam pozwany.

W niniejszej sprawie również za chybione należy uznać zarzuty powoda co do występowania siły wyższej wykluczającej, zdaniem powoda, możliwość naliczenia opłat dodatkowych. Jak bowiem wynikało z zeznań prezesa zarządu powoda, w wyniku niskich temperatur węgiel znajdujący się w wagonach zamarzał, skutkiem czego nie można było dokonać rozładunku, zaś wagony musiały zostać odstawione na tory postojowe.

O ile wskazywana przez powoda temperatura w okresie styczeń – luty 2014 roku (około minus 20 stopni Celsjusza) nie była kwestionowana przez pozwanego, o tyle zgodzić należy się z pozwanym, że nie sposób uznać tego w rejonie północno – wschodniej Polski za zjawisko siły wyższej. Trudno też przyjąć, że powód zajmujący się importem i sprzedażą węgla od wielu lat, zaskoczony został takim zjawiskiem, w ocenie Sądu wręcz przeciwnie – dokonując

zakupu węgla w tym okresie powinien być liczyć się z możliwością wystąpienia różnych zjawisk pogodowych – niskiej temperatury czy obfitych opadów śniegu, charakterystycznych przecież dla tej pory roku, a przez to – również z możliwością opóźnienia rozładunku i powstaniem dodatkowych kosztów za korzystanie z torów postojowych.

Postanowieniem z dnia 12 maja 2017 roku Sąd odmówił odrzucenia pozwu uznając zarzut mający uzasadniać odrzucenie pozwu tj. zarzut niewyczerpania przez powoda trybu reklamacyjnego za niezasadny.

Stosownie do treści art. 75 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 roku, poz. 915) dochodzenie roszczeń w postępowaniu sądowym na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przysługuje uprawnionemu po bezskutecznym wyczerpaniu drogi reklamacji, przewoźnikowi zaś – po bezskutecznym wezwaniu zobowiązanego do zapłaty. Reklamacje lub wezwanie do zapłaty uważa się za bezskuteczne, jeżeli dłużnik nie zapłacił dochodzonych należności w terminie 3 miesięcy ód dnia doręczenia reklamacji lub wezwania do zapłaty.

Stosownie do treści łączącej strony umowy z dnia 14 stycznia 2014 roku (§ 8) reklamacje z tytułu niewłaściwego zastosowania postanowień umowy, w tym wyliczenia należności, klient wnosi na piśmie do właściwej jednostki (...) S.A. wskazanej w Regulaminie Przewozu Przesyłek Towarowych(...) (...) S.A., w terminach przewidzianych w obowiązujących w transporcie kolejowym przepisach prawa przewozowego. Reklamacje złożone po terminie nie miały być uwzględniane, zaś złożenie reklamacji nie zwalniało klienta z obowiązku terminowego uregulowania należności wynikającej z wystawionej faktury VAT. Zasady wnoszenia i rozpatrywania reklamacji dotyczących odszkodowań z tytułu utraty lub uszkodzenia przesyłki, z tytułu zwłoki oraz nadpłat należności przewozowych i należności dodatkowych związanych z wykonaniem umowy przewozu określone zostały w § 29 i § 30 powyższego regulaminu.

Zważyć jednakże należy, że powód w niniejszym postępowaniu swojego roszczenia nie wywodzi z umowy przewozu, ani z tytułu odszkodowań określonych w treści art. 75 ustawy Prawo przewozowe, a domaga się zapłaty z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego, do którego doszło z uwagi na nieważność postanowień umowy dotyczących wysokości stawki za opłaty za tzw. zajętość torów z uwagi na ich rażące wygórowanie w porównaniu z takimi opłatami, które od pozwanego pobiera jego kontrahent – właściciel infrastruktury kolejowej. Na marginesie wskazać należy, że jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 23 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt V ACa 1009/12 sformułowanie dyspozycji art. 75 ustawy Prawo przewozowe nie daje podstaw do wysnucia wniosku o przejściowej nawet niedopuszczalności drogi sądowej, ponieważ warunkiem pozbawienia jednostki prawa do poddania sprawy cywilnej pod rozstrzygnięcie sądu powszechnego jest przekazanie jej w drodze ustawowej do właściwości sądu szczególnego lub innego organu, jak to wynika z treści art. 2 § 1 i 3 k.p.c. Wobec tego przytoczony przepis prawa przewozowego oznaczać może co najwyżej oznaczać przejściowy brak legitymacji biernej odbiorcy, prowadzący w razie niewykorzystania przewidzianego tam trybu reklamacji lub wezwania do zapłaty, do oddalenia powództwa jako przedwcześnie wniesionego, ale nie do jego odrzucenia.

Odnosząc się zaś do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia wskazać należy, iż konsekwencją uznania nieważności umowy stron byłoby zastosowanie przepisów art. 405 i art. 410 § 2 k.c. jako podstawy uzasadniającej zasądzenie od pozwanego spornej kwoty jako nienależnego świadczenia. Zgodnie z utrwalonym już poglądem doktryny roszczenie o zwrot z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, z którym występuje przedsiębiorca, podlega trzyletniemu przedawnieniu przewidzianemu w art. 118 k.c., jeżeli powstaje ono w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 lipca 2003 roku, sygn. akt V CK 24/02, Legalis). Powód w pozwie wniesionym dnia 03 lutego 2016 roku domaga się od pozwanego zwrotu kwot uiszczonych w styczniu, lutym i kwietniu 2014 roku, a zatem uwzględniając, że zobowiązanie do zwrotu nienależnie spełnionego świadczenia należy do kategorii zobowiązań bezterminowych, a bieg terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z tego rodzaju zobowiązania rozpoczyna się w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.), bezsprzecznie roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu.

Mając na uwadze powyższe rozważania prowadzące do uznania żądania pozwu za niezasadne, Sąd na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 487 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. stosowanych a contrario oddalił powództwo.

O kosztach procesu w punkcie II sentencji wyroku, Sąd rozstrzygnął zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z § 2 punktem 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804) obciążając tymi kosztami powoda i uznając, iż stronie pozwanej reprezentowanej w niniejszej sprawie przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego należy się kwota 7 217 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, na co składa się kwota: 7 200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17 złotych tytułem zwrotu uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Kosztami procesu w pozostałym zakresie Sąd obciążył powoda uznając je za uiszczone.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 17 lipca 2017 roku